

**Az egységes gyógypedagógiai módszertani
intézmények kialakulása, fejlesztési irányai,
szerepük a sajátos nevelési igényű gyermekek és
tanulók inkluzív nevelésének, oktatásának
megvalósításában**

ELTE PPK hallgatói konferencia
2011. május 25.
Gyógypedagógiai program

Mile Anikó

Problémaháttér

Többségi intézmények

- **Integrált nevelés térhódítása**
- A személyi, tárgyi feltételek hiányosságai
- Szemléletbeli hiányosságok
- Formai és statisztikai szinten megvalósuló integráció
- Kényszerintegráció
- „Túlélési” integráció
- Gyógypedagógiai tudás iránti igény megjelenése
- Együttműködési mechanizmusok kiépítése

Szegregált gyógypedagógiai intézmények

- **Integrált nevelés térhódítása**
- Csökkenő tanulólétszám
- Változó tanuló összetétel
- Létebizonytalanság megjelenése szervezeti és egyéni szinten
- Útkeresés
- Szolgáltató funkció megjelenése
- Kilépés a hagyományos elkülönített világból
- Együttműködési mechanizmusok kiépítése

Gyógypedagógiai szolgáltató központok kialakulása

- ◉ Utazó tanárok megjelenése
- ◉ Tanulási Klinika program (1992 – 1995)
- ◉ Önfejlesztő iskolák – modell-intézmények
- ◉ 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
2003. évi módosítása: egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények

A kutatás célja

Szervezeti szinten

Az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények működésének, általános és speciális jellemzőinek, a sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésében betöltött szerepének feltáró, elemző vizsgálata

Humán szinten

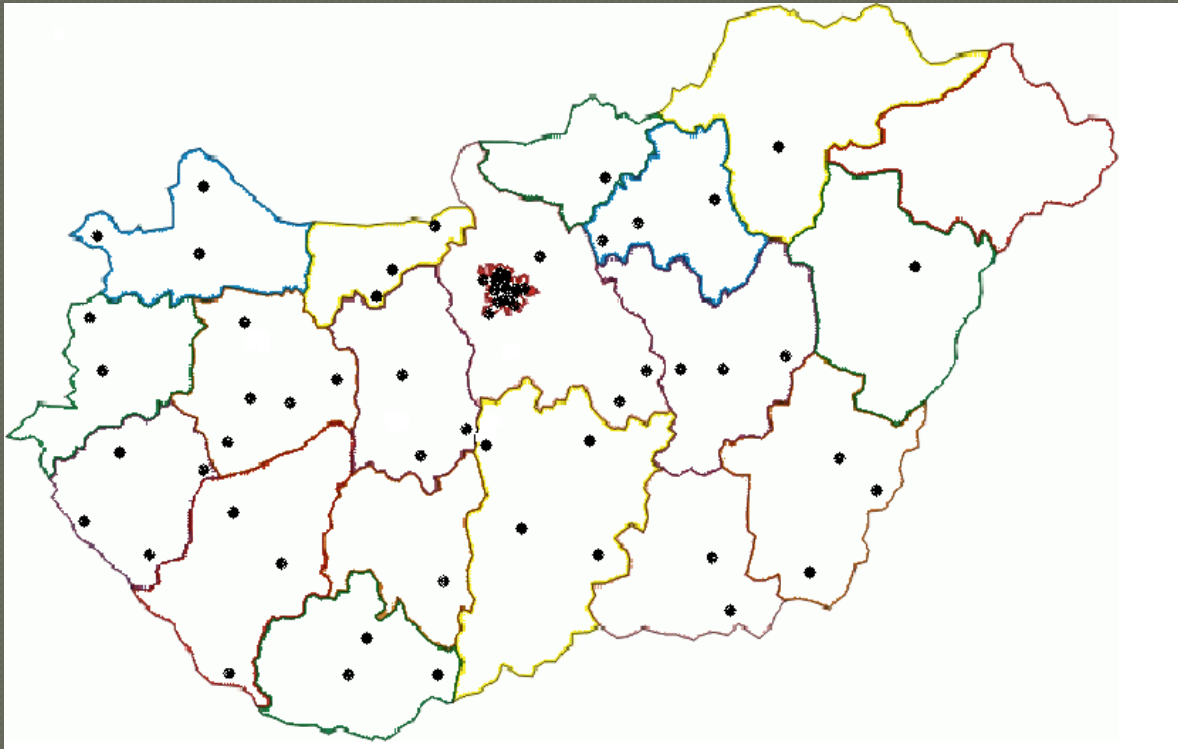
Az EGYMI-k gyógypedagógusai megváltozott szerepkörének, a feléjük irányuló szerepelvárásoknak vizsgálata

Hipotézisek

- Az EGYMI mint szakmai tudásbázis gyógypedagógiai szolgáltatásait gyermek, pedagógus , szülő felé egyaránt felkínálja, az együttnevelés jelenlegi szintjén azonban a felé érkező igények elsősorban a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztésére irányulnak.
- Az EGYMI-k és az általuk nyújtott szolgáltatások területi lefedettsége még nem teljes körű, vannak fehér foltok mind földrajzi értelemben, mind sajátos nevelési igények szerint.
- Az EGYMI széles körű szakmai és szakmaközi együttműködésekre törekszik; a hálózatba szerveződés és a szolgáltatások hálózati koordinációja már megkezdődött.
- Az EGYMI gyógypedagógusainak tanári szerepét fokozatosan felváltja a tanácsadói, terapeuta, szolgáltatói, szupervizori szerepkör, mely folyamatos kompetenciafejlesztést igényel, nemcsak a szakmai, hanem a szociális kompetenciák területén is.
- A szerepváltást, a szolgáltatói szerepelvárásoknak való megfelelést zökkenő mentesebben és nagyobb sikerrel élik meg azok a gyógypedagógusok, akik kevesebb időt töltöttek a szegregált nevelésben.

A minta

- 73 EGYMI (2011)
- Intézményenként 2-30 utazó gyógypedagógus

Forrás: www.kir.hu

Kutatási stratégiák, módszerek

- Kvalitatív, kvantitatív
  - Dokumentumelemzés
  - Kérdőívek
    - intézményi
    - utazó gyógypedagógusi
  - Interjúk
    - intézményvezetői
    - utazó gyógypedagógusi

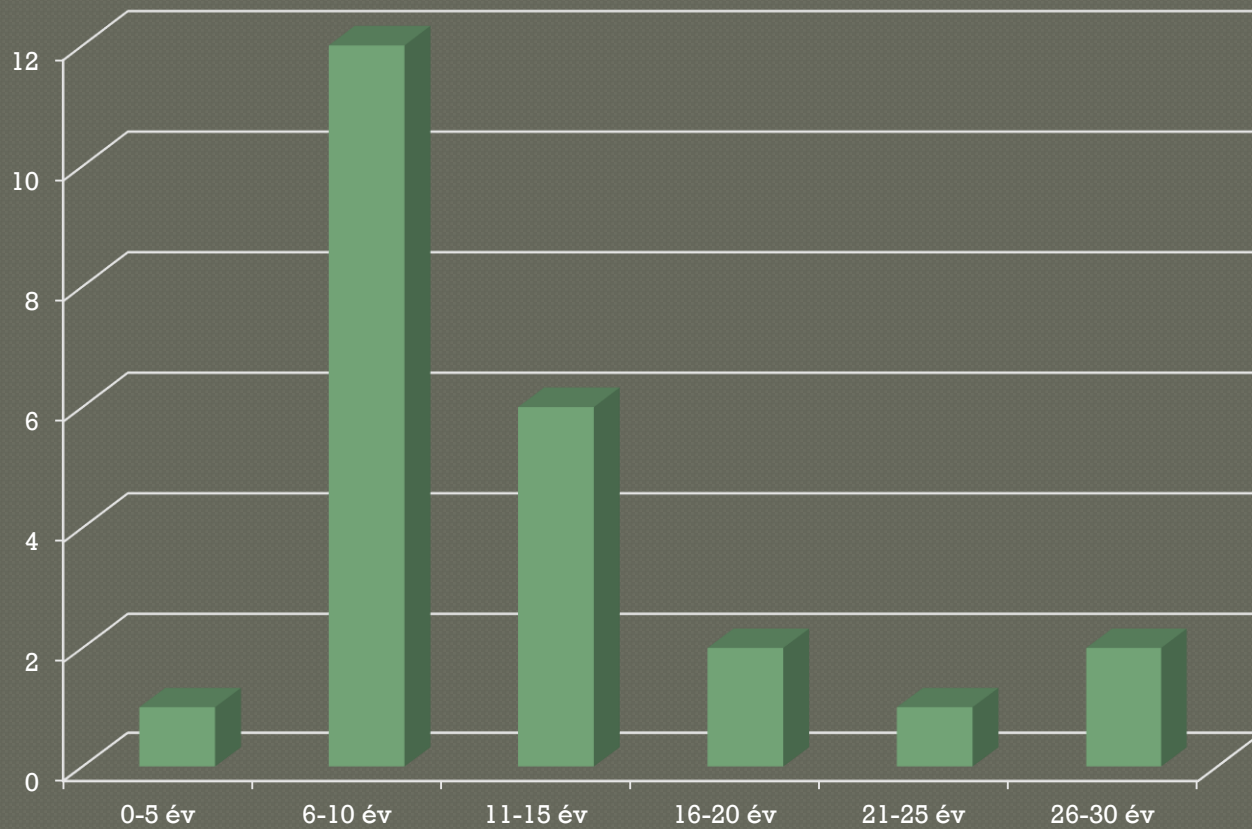
A próbamérés

- **Mérőeszköz: utazó gyógypedagógusi kérdőív**
  - 1. rész: feleletválasztást és rangsorolást igénylő kérdések
  - 2. rész: Likert-típusú skála
- **Minta: 24 fő EGYMI-ben dolgozó utazó gyógypedagógus (23 nő, 1 férfi)**
  - átlag életkor: 45,8 év (szóródási terjedelem: 28 év)
  - oligofrénpedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája, tiflopedagógus, szurdopedagógus, szomatopedagógus, pszichopedagógus, logopédus, autizmus spektrumzavarok pedagógiája
  - főiskola, pedagógus szakvizsga, egyetem (mesterképzés)

Kizárólag szegregált nevelésben töltött évek

● **Leginkább egyetért (4,8261):**

„Az utazó gyógypedagógiai munka során ellátott sajátos nevelési igényű gyermekekkel bizalomra épülő, jól működő kapcsolatot építettem ki.”

● **Legkevésbé ért egyet (1,6667):**

„Néha úgy érzem, nem tartozom igazán egyetlen intézményhez (nevelőtestülethez) sem.”

● **Legnagyobb varianca (2,6008):**

„A fogadó intézmények programjaira rendszeresen meghívják.”

● **Legkisebb variancia (0,1502):**

„Az utazó gyógypedagógiai munka során ellátott sajátos nevelési igényű gyermekekkel bizalomra épülő, jól működő kapcsolatot építettem ki.”

Összefüggések - ISKOLAI VÉGZETTSÉG

- Pozitív korreláció (0,5234):

„Az utazó gyógypedagógiai tevékenység lényegesen eltér a hagyományos elkülönített körülmények között folyó gyógyító neveléstől.”

- Negatív korreláció (-0,3224):

„Ha módom lenne rá, csak a szegregált oktatásban – nevelésben vennék részt.”

Összefüggések - SZEGREGÁLT NEVELÉSBEN TÖLTÖTT ÉVEK

- Pozitív korreláció (0,5099):

„Néha úgy érzem, nem tartozom igazán egy intézményhez (nevelőtestülethez) sem.”

- Negatív korreláció (-0,3224):

„Az utazó gyógypedagógus legfontosabb feladata az integráló pedagógusok szakmai megsegítése.”

Irodalom

- Gerebenné dr. Várbíró Katalin (1996): Fejlesztő központok a gyógypedagógiában. *Gyógypedagógiai Szemle*, **24.** 1. sz. 32-35.
- Halász Gábor (2004): A sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása: európai politikák, és hazai kihívások. *Új Pedagógiai Szemle*, **54.** 2. sz. 28-37.
- Johnstone, D. (1997): A forrásközpontok szerepe az inkluzív oktatás megalapozásában. In: Zászkaliczky Péter-Viktor Lechta-Ondrej Matuska (szerk.): *A gyógypedagógia új útjai*. Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Budapest. 315-324.
- Kőpatakiné Mészáros Mária (2009, szerk.): *Együttnevelés határon innen és túl. Kutatási eredmények a sajátos nevelési igényű tanulók inklúzióját támogató szervezetekről, kitekintéssel az aktuális nemzetközi projektekre*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.
- Mesterházi Zsuzsa (1996): A tanulást segítő gyógypedagógiai szolgáltatások kialakulása. *Gyógypedagógiai Szemle*, **24.** 1. sz. 35-41.
- Papp Gabriella (2004): Tanulásban akadályozott gyermekek a többségi általános iskolában. Comenius Bt, Pécs.
- Torda Ágnes (2004): Átalakulási folyamatok a gyógypedagógiai közoktatásban. *Gyógypedagógiai Szemle*, **32.** 4. sz. 267-271.

Köszönöm a figyelmet!

mileaniko@gmail.com